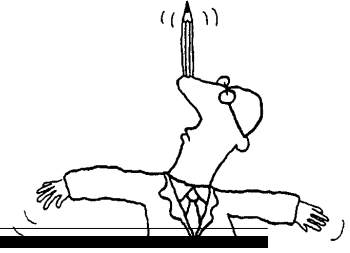

Olur a...

Konik Yazar: Piref. H. Ökkeş / prof@okkes.com - www.okkes.com

Mustafa Kemal'in 22 Eylül 1924'te Samsun İstiklal Ticaret Mektebi'nde yaptığı konuşmanın canalcı kısmını hepimiz ezbere biliriz: *Efendiler; dünyada her şey için, medeniyet için, hayat için, muvaffakiyet için en haki ki mürşit ilimdir, fendir. İlim ve fennin haricinde mürşit aramak gaflettir, cehalettir, dalalettir.*

Bu konuşmayla, Türk milleti, özellikle gençlere ve öğretmenlere, Atatürk adeta, "ilk hedefiniz bilimdir, ileri" demektedir. Birkaç ay sonra Türkiye'nin ilk popüler bilim dergisi Fen Âlemi, Mehmet Refik (Fenmen) tarafından yayımlanır. Ocak 1925 – Aralık 1926 arasında toplam 24 sayı çıkar. Nüshası 10 kuruştur¹.

* * *

Refik Fenmen, Türkiye'de elektrifikasyonun ve madencilikğin temeli ni atmıştır. Daha 1919'da Darülfünûn'un (yani eski İstanbul Üniversitesi'nin) kız ve erkek öğrencilerini aynı salonda oturarak ders veren ilk öğretmendi. Türk bilimine hizmetlerinden dolayı, Refik Fenmen adı İstanbul'un Ortaköy'ünde bir çıkmaz sokağa verilmiştir. Belediye encümeninin bilime verdiği değer, sokağın girilir olmasından bellidir.

* * *

Aradan aşağı yukarı 80 yıl geçer. Matematik profesörü Ali Nesin, Matematik Dünyası adlı derginin sorumluluğunu üstlenir. Çok keyifli bir dergi hazırlar. Satış ve abonelikler üstel (egizponansiyel) artar. Cumhuriyet Kitap Eki'nde 23 Ekim 2003'te yayımlanan söyleşisinde Ali Nesin şöyle der:

[...] *Her kesimden abonemiz var. Ama memleket memleket olsa MEB, YÖK, Genel Kurmay, Başbakanlık dergiyi destekler, kütüphaneler, üniversiteler, liseler, çocuk esirgeme kurumları, kısla-*

lar, ordu evleri, öğretmen evleri, sendikalar abone olur. [Oldu olacak itfaiyecileri de ekleyeydi!] Bir kütüphane böyle bir dergiye abone olmazsa hangi dergiye abone olur? Bu dergiyi devlet desteklemese hangi dergiyi destekler? Politikası, dini, dili, inancı yok; rengi, kokusu, tortusu yok; kimseyi üzmez, düşünce suçu işlemez. [...]

Türkiye'nin ilk popüler bilim dergisi Fen Âlemi yayımlandığında dönemin başvekili İsmet Paşa dergiye aşağıdaki mesajı göndermiştir:

Elektrik mühendisi, müderris Mehmet Refik Beyefendi'ye,

Kıymetli Fen Âlemi'ni fahr (övünç) ve meserret (sevinç) ile okudum. Mühendislik ve irfan hayatımızda haiz olduğumuz mevki, fenni neşriyatı halk tabakalarına isal etmek (ulaştırmak) için gösterdiğiniz gayret ve teşebbüs ile, yeni bir vadiye mucib-i istifade kılmak istiyorsunuz. Teşebbüsünüzü tebrik ederim. Muhtaç olduğumuz, tamimini (genelleştirilmesini), tekamülünü arzu ettiğimiz bir teşebbüstür. Bu vesile ile de te'yid-i hürmet ederim.

10 Kanun-i sani 341 (10 Şubat 1925)
İsmet

* * *

Aziz okurlarımın, "Hocam, biz bunları biliyoruz, sen ne amaçla yazıp duruyorsun şimdi?" dediklerini duyar gibi oluyorum. Açıklayayım.

Olur a, bu yazıyı okuyan 2004 Türkiye'sinin Cumhurreisi ve Başvekili, 80 yıl öncesinin geleneğini sürdürmek isteyip Matematik Dünyası'na abone olur ve birer kutlama mesajı gönderirler.

Zaten, yurdun dört bir yanını gözeten bir Cumhurreis ve Başvekil'in Matematik Dünyası'nın bu tek dişi kalmış ve en kısa zamanda dışıye gidip ondan da kurtulacak olan en son (konik) köşe yazarını izlemediği düşünülemez. ♥

1 Osman Bahadır, Cumhuriyetin İlk Bilim Dergileri ve Modernleşme, İzdüşüm Yayınları, 2001.